

การศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*

A STUDY OF MIDDLE ADOLESCENCE IDENTITY OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

จตุพร บุญชัยยุทธศักดิ์*, ขนิษฐา สาลีหมัด, ดนุลดา จามจุรี

Jatuporn boonchaiyuttasak*, Khanittha Saleemad, Danulada Jamjuree

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Graduate School, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: Jatuporn.swu.m@gmail.com

บทคัดย่อ

อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นในการที่วัยรุ่นจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เพื่อนำไปดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความหลากหลายทางเพศ วัย บุคลิกภาพ ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้นำแนวคิดในยุคหลังสมัยใหม่ที่มีความสำคัญในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม พร้อมกับการพัฒนาอัตลักษณ์ของบุคคลจากการวิพากษ์วิจารณ์สังคม ก่อนนำกลับมาทบทวนและปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์มาสู่ตนเอง เพื่อนำไปสู่การแสดงออกอย่างเหมาะสมในสังคมภายใต้สภาพแวดล้อมและบริบทที่วัยรุ่นอาศัยอยู่ โดยในการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) การศึกษา อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ 2) ศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร ตำรา วารสารวิชาการ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์วัยรุ่นร่วมกับการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครอง จำนวน 16 คน ตรวจสอบความน่าเชื่อถือจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในการจัดการตนเองด้านพฤติกรรม ที่เกิดจากการเข้าใจตนเองบริบทของสังคมที่อาศัยอยู่ ผ่านการตีความ การประเมิน และการตัดสินใจสร้างทางเลือกในการแสดงออกที่เหมาะสมในสังคม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 รู้ตน องค์ประกอบที่ 2 รู้สังคม และองค์ประกอบที่ 3 รู้การแสดงออกของตน และพฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัศึกษามีความสำคัญในการที่จะหล่อหลอมอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นใหม่จากวาทกรรมและแนวปฏิบัติที่มีอยู่ในสังคม

คำสำคัญ: อัตลักษณ์วัยรุ่น, นักเรียนระดับมัธยมศึกษา, คุณลักษณะ, พฤติกรรมบ่งชี้

Abstract

Middle adolescent identity of secondary school students is crucial for their growth into adults, as they will need to navigate life alongside diverse individuals in terms of gender, age, appearance, religion, and culture. This involves leading a life in society by demonstrating appropriate behaviors and reflecting the social development of adolescents. In enhancing the

identity of students at the secondary school level, post-modern ideas are used that focus on learning to live together in society. Along with developing one's identity from criticizing what is happening in society, then revisiting, and changing one's identity through reflection from society. To lead to appropriate expression in society within the environment and context in which teenagers live. The research objectives are: 1) to study the middle adolescent identity of secondary school students, and 2) to examine behaviors indicative of the middle adolescent identity of secondary school students. In this used a qualitative research method, data were collected from documents, textbooks, academic journals, and relevant research, along with interviews with 16 students and their parents. The study finds that the middle adolescent identity of secondary school students refers to behavioral expressions resulting from their understanding of themselves in the societal context. It involves interpreting, assessing, and decision-making to create suitable options for expression in society, comprising three components: 1) Know your self, 2) Know your society and 3) Know your expression and Behaviors indicating The middle adolescent identity of secondary school students consist of ten behaviors indicating. The middle adolescent identity of secondary school students is significant for shaping their own identity through language and practices existing in society.

Keywords: Middle Adolescence Identity, Secondary School Students, Characteristics, Behaviors Indicative

บทนำ

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่รวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ดังนั้น การจะทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ และพร้อมเข้าสู่ผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพจำเป็นต้องส่งเสริมให้วัยรุ่นมีศักยภาพเพื่อจัดการกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ภายใต้สังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของวัยรุ่น รวมไปถึงการสร้างตัวตน และการค้นหาจุดยืนของตนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาวัยรุ่นตามแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564 ที่มุ่งเน้นให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพกาย ใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมถึงความเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ที่สามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีความรับผิดชอบต่องาน มีจิตสำนึกต่อส่วนร่วม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) แต่จากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมที่เปิดกว้างต่อการรับวัฒนธรรมอื่นได้ง่ายมากขึ้น วัยรุ่นมีการเปิดรับค่านิยมสากลทั้งแบบตะวันตกและตะวันออก เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่มีความอิสระเสรีในการแสดงออกถึงตัวตนและความต้องการของตนเอง โดยไม่มีการสนใจในคุณธรรม จริยธรรม และคุณค่าของสังคมที่อาศัยอยู่ เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคมโดยไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่ตามมาของตนเองและผู้อื่น ไม่สนใจในกฎระเบียบของสังคม เพียงเพื่อแสดงความเป็นตัวตนตามกลุ่มเพื่อนหรือกระแสในสังคม โดยไม่คิดถึงผลกระทบที่ตามมาต่อสังคม ตัวอย่างกรณีเด็กหญิงชั้นประถมมีเงินไม่พอในการซื้อโทรศัพท์มือถือ จึงติดต่อกับเจ้าของร้านให้ร่วมหลบนอนแลกกับเงินเพื่อให้เพียงพอกับการซื้อโทรศัพท์มือถือ (ระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช, 2557) ซึ่งจากเหตุการณ์ดังกล่าวส่วนหนึ่งมาจากการที่เยาวชนเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมในช่องการหารายได้จากการหลบนอนกับผู้อื่น ๆ โดยเฉพาะปัจจุบันมีช่องทางการหาเงินแบบนี้อย่างมากมายบนช่องทางโซเชียล ปัญหาดังกล่าวมาจากการที่วัยรุ่นสับสนในตนเอง เกิดความไม่แน่นอนในตนเอง ขาดความมั่นใจในเป้าหมายของการแสดงออกในสังคม ไม่สามารถวางแผนการใช้ชีวิตในสังคมของตนเองได้ กระทบตอบทบทวนที่ ความรับผิดชอบของตนเอง และมีโอกาสเกิดความล้มเหลวในระยะเวลาต่อมาของการใช้ชีวิตมากขึ้น (สาวตรี เตังณฤทธิศรี, 2547)

ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการของวัยรุ่น โดยในพัฒนาการของวัยรุ่นมีด้านที่สำคัญ คือ การพัฒนาอัตลักษณ์ (Identity) เนื่องจากช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงแห่งการพัฒนาและสับสนในอัตลักษณ์ (Identity diffusion) ของตน ซึ่ง Erikson, E. ได้พัฒนาแนวคิดในการสร้างอัตลักษณ์และให้ความสำคัญกับความของตนเองที่สมบูรณ์ จากการที่วัยรุ่นยอมรับในตัวตนของตนเอง ทำให้สามารถประเมินและตัดสินใจด้วยตนเอง เข้าใจในจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง และการเลือกบทบาทหน้าที่ในสังคม (Erikson, E., 1968) ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของวัยรุ่นที่โดดเด่นขึ้นมาแต่จากการที่วัยรุ่นเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในสังคม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตีความในสังคมระหว่างตนเองและสังคม โดยไม่ใช่แค่การมองตนเองและนิยามอัตลักษณ์ของตนเอง แต่กลับเป็นอำนาจของสังคมที่คอยปรับแต่งอัตลักษณ์ของวัยรุ่นให้เป็นไปตามที่สังคมกำหนดและนิยามอัตลักษณ์ขึ้นมาใหม่ ทำให้อัตลักษณ์ของวัยรุ่นไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมเพียงหนึ่งเดียวอีกต่อไป แต่ต้องมีแบบแผนของพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกตามสถานการณ์ที่เหมาะสมในสังคมได้ ด้วยการสร้างอัตลักษณ์โดยผสมผสานกับสิ่งที่สังคมต้องการหรือการถูกกล่อมเกลாதาสังคม (Socialization) (อภิญา เพื่องฟูสกุล, 2546) ดังนั้น การศึกษาอัตลักษณ์ของวัยรุ่นภายใต้วาทกรรมของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้นั้น จะต้องเกิดจากการวิเคราะห์สังคมเพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่สังคมวางกฎระเบียบไว้และสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตนเองเลือกได้ โดยใช้วิธีการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตน (Technology of self) จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง และพัฒนาตนเองไปสู่การดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (Foucault, M., 1988) โดยที่แนวคิดการสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นแนวคิดการสร้างอัตลักษณ์ของฟูโกต์ซึ่งเป็นแนวคิดหลังยุคสมัยใหม่นิยม (Post modern) เป็นการสร้างอัตลักษณ์ภายใต้วาทกรรมของสังคม โดยแนวคิดยุคหลังสมัยใหม่นิยมเชื่อว่ามนุษย์ถูกสร้างขึ้นผ่านความรู้ความจริง(วาทกรรม)ที่เกิดขึ้นจากอำนาจที่ดำรงอยู่ในสังคม ไม่ได้มาจากการสร้างตัวตนจากแนวคิดของตนเองเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป (Marshall, G., 1998)

สำหรับการศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับแนวคิดการสร้างอัตลักษณ์ของฟูโกต์ เนื่องจากวัยรุ่นในปัจจุบันสร้างตัวตนโดยอิงจากบุคคลอื่นในสังคม ไม่สนใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เกิดพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ในขณะที่แนวคิดการสร้างอัตลักษณ์ของฟูโกต์มองว่าสุดท้ายมนุษย์ดำรงอยู่เพื่อเรียนรู้บรรทัดฐานของสังคม เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม โดยการวิจัยมุ่งเน้นไปที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีอายุอยู่ระหว่าง 13 - 18 ปี (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) อันเป็นช่วงวัยที่มีความสับสนในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองท่ามกลางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้วัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวสามารถเตรียมตัวเพื่อรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และในด้านหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดความหมายของการศึกษาไว้ว่า “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ขององคมนตรีของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสารทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้าง ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยที่เกี่ยวข้องให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตและความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาอัตลักษณ์วัยรุ่น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลของการศึกษานี้จะช่วยให้วัยรุ่นสามารถวิเคราะห์ตนเอง วิเคราะห์สังคม และสามารถแสดงพฤติกรรมของตนเองออกมาได้อย่างเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ได้ เพื่อนำมาสร้างอัตลักษณ์ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบแผนของการวิจัย

การศึกษานี้ดำเนินการด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

แหล่งข้อมูล เอกสาร ตำรา วารสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์วัยรุ่น จากฐานข้อมูล TCI, ProQuest, SAGE, Springer, EBSCO และ ScienceDirect และวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมถึงเว็บไซต์ที่มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือได้ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2565 (ค.ศ. 2011 - 2021) จำนวน 30 เล่ม/ฉบับ

1.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์

การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.2.1 วัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 18 ปี เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกประกอบด้วย 1) เป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง 2) เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) นักเรียนและผู้ปกครองยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

1.2.2 ผู้ปกครองของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกประกอบด้วย 1) เป็นผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง 2) ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) ผู้ปกครองยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักตามแนวทางการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาจำนวน 6 - 10 คน (จำเนียร จวงตระกูล, 2561) หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (Data Saturation) ในการวิจัยนี้ได้ผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นนักเรียนจำนวน 8 คน และผู้ปกครองจำนวน 8 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การวิเคราะห์เอกสาร ใช้แบบบันทึกวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ โดยประเด็นในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย 1) มุมมองที่มีต่อสภาพของสังคม 2) ความเข้าใจที่มีต่อการแสดงออกของพฤติกรรมของวัยรุ่น 3) การแสดงออกของพฤติกรรมที่ไม่ควรปฏิบัติในเหตุการณ์วิกฤต 4) การยอมรับผลกระทบของพฤติกรรมที่แสดงออก โดยข้อคำถามแตกต่างกันไปตามกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลัก

แบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น ด้านพฤติกรรมนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า บางคำถามมีความซ้ำซ้อน ผู้วิจัยได้มีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ไม่ใช่กลุ่มที่ทำการศึกษาจริง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจเชิงภาษาของข้อคำถาม ก่อนการนำไปใช้ในขั้นตอนการสัมภาษณ์จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์เอกสาร ดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 คัดเลือกบทความวิชาการ บทความวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์วัยรุ่น คือ โดยใช้หลักเกณฑ์ 1) มีความถูกต้องของเอกสาร 2) มีความน่าเชื่อถือ 3) ความเป็นตัวแทน และ 4) มีความชัดเจน (Scott, J., 2006)

3.1.2 กำหนดคำสำคัญที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ความหมายอัตลักษณ์วัยรุ่น แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์วัยรุ่น องค์ประกอบอัตลักษณ์วัยรุ่น พฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.1.5 วิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่ละเรื่อง นำข้อมูลในแต่ละประเด็นสำคัญมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์ความหมายและองค์ประกอบ และพฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

3.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง ควบคุมกับการสังเกต มีการตรวจสอบความตรง (Validity) ของข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) คือ 1) ด้านแหล่งข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเรื่องเดียวกันจากกันจากแหล่งข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครองที่กำลังศึกษาอยู่ในสังกัดที่หลากหลาย 2) ด้านผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลมีผู้สังเกตการณ์มากกว่าหนึ่งคน คือ ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์และมีผู้ช่วยวิจัยในการช่วยจดบันทึกเทปสัมภาษณ์ และ 3) ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย คือ จากการจดบันทึกบทสัมภาษณ์ และจากการบันทึกเทปสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction)

5. การพิทักษ์สิทธิของผู้ร่วมวิจัย

งานวิจัยนี้ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับงานวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รหัสโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G-304/2565 และได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เก็บข้อมูลแล้ว โดยผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีการดำเนินการ ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมวิจัยซักถามข้อสงสัย ตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระในการปฏิเสธหรือยกเลิกการเข้าร่วมการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบกับการเรียน และเมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยยินยอมเข้าร่วม จะลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า

1.1 นิยามอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกในการทำความเข้าใจของวัยรุ่นในการจัดการตนเองด้านพฤติกรรม ที่เกิดจากการเข้าใจตนเองและผู้อื่นภายใต้บริบทของสังคมที่อาศัยอยู่ ผ่านการตีความ การประเมิน และการตัดสินใจสร้างทางเลือกในการแสดงออกที่เหมาะสมในสังคม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “เมื่อลูกถามถึงสิ่งที่คนอื่นทำในสังคม แล้วลูกจะทำตาม ก่อนอื่นก็ต้องดูที่กฎระเบียบของสังคมก่อนว่ามันได้หรือไม่ แต่ยังไงกฎระเบียบของสังคมก็ต้องมาก่อน กฎระเบียบกับการอยู่ในสังคม ด้านสังคมก็มีกฎ มีกติกา เราก็ต้องเคารพกฎกติกาและเราต้องรู้จักกาลเทศะ แล้วลูกจะทำอะไรก็ให้ปรับเปลี่ยนไปตามสังคมนั้น ๆ เลย” (ผู้ปกครองคนที่ 1, 2565)

ทั้งนี้ อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่วิเคราะห์จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบที่ 1 รู้ตน (Know your self) หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดจากที่ตนเองได้รับการยอมรับ เข้าใจบทบาทและตำแหน่งของตนเองในบริบทของสังคม และสามารถคิดก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมใดออกไปที่จะส่งผลกระทบต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “ได้กรุ๊ปใหม่จะต้องรู้อันนี้ดีหรือไม่ดี ต้องรู้ว่าอันไหนควรทำ อันไหนไม่ควรทำ แต่ต้องรู้ด้วยตัวเองถึงไม่มีตำรวจเห็นก็ต้องรู้ด้วยตัวเอง” (ผู้ปกครองคนที่ 2, 2565)

1.1.2 องค์ประกอบที่ 2 รู้สังคม (Know your society) หมายถึง การแสดงออกของวัยรุ่นในการยอมรับบรรทัดฐานสังคม และประเมินพฤติกรรมตามความเหมาะสมในสังคม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “พวกหนูก็ได้สิทธิ์ที่จะทำ ก็ทำเลย อยากทำอะไรก็ได้ แต่ตอนนี้เขามีกฎกติกาของเขายู่แล้วในสังคม เราก็ต้องเคารพกฎกติกาไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใดก็ตามเราก็ต้องเคารพกติกา สังคมมันจะดำเนินไปได้ดีแบบเรียบร้อย” (ผู้ปกครองคนที่ 3, 2565)

1.1.3 องค์ประกอบที่ 3 รู้การแสดงออกของตน (Know your expression) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในการเลือกแนวทางการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในสังคม ก่อนตัดสินใจแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายของตนเองภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเข้าใจในผลของพฤติกรรมที่แสดงออกไป ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “ต้องดูความเหมาะสมของตนเอง บทบาทตนเอง และสภาพแวดล้อมของตนเอง โดยต้องดูด้วยว่า อยู่ที่ไหนก็ทำตามก็ต้องหาความเหมาะสมของตนเองในแต่ละสถานที่ ก่อนที่จะตัดสินใจทำลงไป” (นักเรียนคนที่ 4, 2565)

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้ง 3 องค์ประกอบ จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของการตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ได้พฤติกรรมบ่งชี้ทั้งหมด 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้
องค์ประกอบที่ 1 รู้ตน (Know your self)	1. อธิบายเหตุผลของพฤติกรรมตนเองที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ได้ 2. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมตามวัยของตนเองได้ 3. สามารถวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของตนเองในแต่ละสถานการณ์ได้
องค์ประกอบที่ 2 รู้สังคม (Know your society)	1. สามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมของตนเองที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของสังคมได้ 2. สามารถวิเคราะห์ทางเลือกของพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติภายใต้กฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ 3. สามารถประเมินผลกระทบของพฤติกรรมที่เกิดจากการละเมิดกฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่
องค์ประกอบที่ 3 รู้การแสดงออกของตน (Know your expression)	1. อธิบายเหตุผลในการเลือกพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมได้ 2. สามารถถ่วงดุลพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ 3. ทราบผลที่จะตามมาหลังจากแสดงพฤติกรรมที่ตนเองได้เลือกออกไป 4. แสดงพฤติกรรมที่ตนเองควรปฏิบัติโดยไม่ละเมิดกฎระเบียบของสังคมนั้น ๆ ได้

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในแต่ละองค์ประกอบ มี ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 รู้ตน (Know your self) ประกอบด้วย 1) อธิบายเหตุผลของพฤติกรรมตนเองที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ได้ 2) สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมตามวัยของตนเองได้ และ 3) สามารถวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของตนเองในแต่ละสถานการณ์ได้ องค์ประกอบที่ 2 รู้สังคม (Know your society) ประกอบด้วย 1) สามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมของตนเองที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของสังคมได้ 2) สามารถวิเคราะห์ทางเลือกของพฤติกรรมที่ควร

ปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติภายใต้กฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ และ 3) สามารถประเมินผลกระทบของพฤติกรรมที่เกิดจากการละเมิดกฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ และองค์ประกอบที่ 3 รู้การแสดงออกของตน (Know your expression) ประกอบด้วย 1) อธิบายเหตุผลในการเลือกพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมได้ 2) สามารถถ่วงดุลพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ 3) ทราบผลที่จะตามมาหลังจากแสดงพฤติกรรมที่ตนเองได้เลือกออกไป และ 4) แสดงพฤติกรรมที่ตนเองควรปฏิบัติโดยไม่ละเมิดกฎระเบียบของสังคมนั้น ๆ ได้

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า อัตลักษณ์วัยรุ่นหมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในการจัดการตนเองด้านพฤติกรรม ที่เกิดจากการเข้าใจตนเองบริบทของสังคมที่อาศัยอยู่ ผ่านการตีความ การประเมิน และการตัดสินใจสร้างทางเลือกในการแสดงออกที่เหมาะสมในสังคม โดยผู้วิจัยดำเนินการภายใต้แนวคิดอัตลักษณ์ของ Foucault, M. ซึ่งเป็นแนวคิดยุคหลังสมัยใหม่นิยม (Post modern) ที่มองอัตลักษณ์ว่าไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมากับธรรมชาติของบุคคล แต่เป็นลักษณะของบุคคลที่ขึ้นกับบริบทของสังคมตามการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก อันเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่ส่งผลให้เกิดการผสมผสานระหว่างสังคมต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลก ทำให้เกิดวัฒนธรรมใหม่และเกิดกระบวนการสร้างตัวตนและอัตลักษณ์จากการผสมผสานขององค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน (Foucault, M., 1988) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการสร้างอัตลักษณ์ในประเทศไทยของ อภิญา เพ็ญฟูสกุล พบว่า อัตลักษณ์ทางสังคม (Society identity) เป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้กับบุคคลที่เกิดจากการรับรู้ ค้นหา และหล่อหลอมตัวตนของบุคคลขึ้นมาภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม ขึ้นอยู่กับการสร้างความหมายเกี่ยวกับความจริงในเรื่องต่าง ๆ ของสถานการณ์ในสังคมขณะนั้น และส่งผลให้เกิดการเปรียบเทียบในมุมมองของตนเอง บุคคลอื่น และบรรทัดฐานของสังคมที่ถูกกำหนดขึ้น ก่อนจะนำมาตัดสินใจและหล่อหลอมเป็นตัวตนของตนเองขึ้นมา พร้อมกับแสดงภาพลักษณ์ของตนเองที่หลากหลายภายใต้บรรทัดฐานของสังคม และส่งเสริมปลูกจิตสำนึกต่าง ๆ ร่วมกันของบุคคลในสังคม ส่งเสริมให้บุคคลเกิดคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมในสังคม ซึ่งจากการศึกษานี้อัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2546) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ รู้ตน (Know your self) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในการรับรู้ถึงความต้องการของตนเอง เข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง และเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของตนภายใต้สถานการณ์ในสังคมที่อาศัยอยู่ รู้สังคม (Know your society) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในการยอมรับกฎระเบียบในสังคม เข้าใจผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ และประเมินพฤติกรรมตามความเหมาะสมในสังคม และ รู้การแสดงออกของตน (Know your expression) หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในการเลือกแนวทางการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในสังคม ก่อนตัดสินใจแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายของตนเองภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเข้าใจในผลของพฤติกรรมที่แสดงออกไป ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามสะท้อนความเป็นตัวตนที่ถูกหล่อหลอมภายใต้สังคม

2. การศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ของอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้มาจากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ ข้อมูลได้ผ่านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ภายใต้องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบของอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ 11 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 รู้ตน ประกอบด้วย 1) อธิบายเหตุผลของพฤติกรรมตนเองที่

เกิดขึ้นในสถานการณ์ได้ 2. สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมตามวัยของตนเองได้ และ 3) สามารถวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของตนเองในแต่ละสถานการณ์ได้ องค์ประกอบที่ 2 รู้สังคม ประกอบด้วย 1) สามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมของตนเองที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของสังคมได้ 2) สามารถวิเคราะห์ทางเลือกของพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติภายใต้กฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ และ 3) สามารถประเมินผลกระทบของพฤติกรรมที่เกิดจากการละเมิดกฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ และ องค์ประกอบที่ 3 รู้การแสดงออกของตนเอง ประกอบด้วย 1) อธิบายเหตุผลในการเลือกพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมได้ 2) สามารถถ่วงรองพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ 3) ทราบผลที่จะตามมาหลังจากแสดงพฤติกรรมที่ตนเองได้เลือกออกไป และ 4) แสดงพฤติกรรมที่ตนเองควรปฏิบัติโดยไม่ละเมิดกฎระเบียบของสังคมนั้น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างอัตลักษณ์ในยุคหลังสมัยใหม่ของ Foucault, M. ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเป็นตัวตนที่เกิดจากการสะท้อนความรู้ความจริงระหว่างตนเองและสังคม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนตัวเองให้สมบูรณ์ขึ้นจากการปฏิบัติตนไปตามบรรทัดฐานของสังคม และการสร้างตัวตนขึ้นมาใหม่ในสังคมต้องเกิดจากการที่บุคคลรับรู้ตนเองอย่างแท้จริงจากการตรวจสอบตนเองและสะท้อนความรู้สึกรู้จักของตนเองตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม (Foucault, M., 1988) ทั้งนี้ สามารถอภิปรายพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบได้ ดังนี้

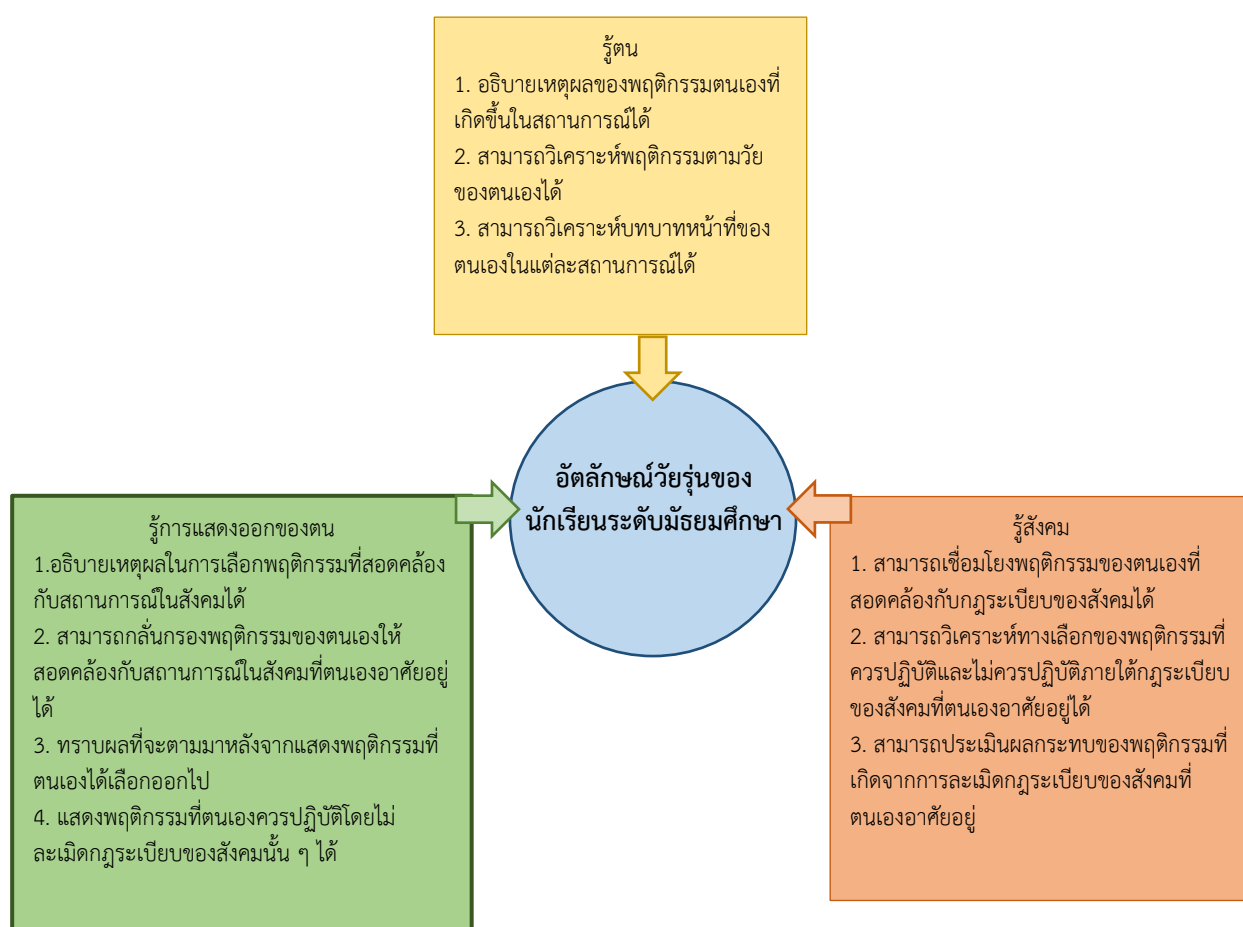
พฤติกรรมบ่งชี้ภายใต้องค์ประกอบที่ 1 รู้ตน มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของตนเองจากการเข้าใจในเป้าหมายของตนเอง ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมของตนเองออกสู่สังคม จากการสำรวจความสอดคล้องในเป้าหมายของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างภาพแทน (Representation) ของ Hall, S. ที่กล่าวถึงการสร้างอัตลักษณ์ต้องเกิดการรับรู้ ค้นหา และหล่อหลอมตัวตนของบุคคลขึ้นมาภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม โดยที่ขึ้นอยู่กับการสร้าง ความหมายเกี่ยวกับความจริงในเรื่องต่าง ๆ ของสถานการณ์ในสังคมขณะนั้น และส่งผลให้เกิดการเปรียบเทียบในมุมมองของตนเองกับบุคคลอื่น (Hall, S., 1997)

พฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 2 รู้สังคม มีความสำคัญในการทำความเข้าใจในบริบทแวดล้อมในสังคม ทั้งสิ่งที่สังคมต้องการจากตนเองภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวาทกรรมทางอำนาจทางสังคม (Power Discourse) ของ Foucault, M. ในการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลในสังคมมีความจำเป็นอย่างมากด้วยการตั้งข้อสังเกตและทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นมาใหม่อยู่ตลอดเวลาภายใต้วาทกรรมของสังคม และการสร้างอัตลักษณ์ของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากการรับรู้ตัวตนของตนเองเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการรับรู้ตนเองภายใต้บริบทสังคม ซึ่งจะหล่อหลอมอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นมาจากวาทกรรมและแนวปฏิบัติที่มีอยู่ในสังคม (Foucault, M., 1988)

พฤติกรรมบ่งชี้ในองค์ประกอบที่ 3 รู้การแสดงออกของตนเอง เป็นการแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมเป็นพฤติกรรมกล่าวพูด กล่าวคิด กล่าวกระทำในสิ่งที่ถูก และแสดงออกตามความรู้สึกของตนเองอย่างแท้จริง โดยมีการสะท้อนข้อมูลของตนเองและบริบทของสังคมเพื่อสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และยอมรับในพฤติกรรมที่สังคมเห็นร่วมกันในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างอัตลักษณ์ทางสังคม (Society identity) ของอภิญญา เฟื่องฟูสกุล โดยอัตลักษณ์ของบุคคลเป็นผลผลิตที่สำคัญของสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างตัวบุคคลกับบุคคลอื่นในสังคม โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในพื้นที่ใดที่หนึ่งและช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (อภิญญา เฟื่องฟูสกุล, 2546)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ของทั้ง 3 องค์ประกอบกับการเกิดขึ้นของอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ของทั้ง 3 องค์ประกอบกับอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

จากแผนภาพที่ 1 การเกิดขึ้นของอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในการจัดการตนเองด้านพฤติกรรม ที่เกิดจากการเข้าใจตนเองบริบทของสังคมที่อาศัยอยู่ ผ่านการตีความ การประเมิน และการตัดสินใจสร้างทางเลือกในการแสดงออกที่เหมาะสมในสังคม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้ตน (Know your self) รู้สังคม (Know your society) และรู้การแสดงออกของตน (Know your expression)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ความหมายของอัตลักษณ์วัยรุ่น ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบได้แก่การรู้ตน (Know your self) รู้สังคม (Know your society) และรู้การแสดงออกของตน (Know your expression) และทำให้ได้พฤติกรรมบ่งชี้จาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 รู้ตน ประกอบด้วย 1) อธิบายเหตุผลของพฤติกรรมตนเองที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ได้ 2) สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมตามวัยของตนเองได้ และ 3) สามารถวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของตนเองในแต่ละสถานการณ์ได้ องค์ประกอบที่ 2 รู้สังคม ประกอบด้วย 1) สามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมของตนเองที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของสังคมได้ 2) สามารถวิเคราะห์ทางเลือกของพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติภายใต้กฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ และ 3) สามารถประเมินผลกระทบของพฤติกรรมที่เกิดจากการละเมิดกฎระเบียบของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ และ องค์ประกอบที่ 3 รู้การแสดงออกของตน ประกอบด้วย 1) อธิบายเหตุผลในการเลือกพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมได้

2) สามารถถ่วงรองพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ 3) ทราบผลที่จะตามมาหลังจากแสดงพฤติกรรมที่ตนเองได้เลือกออกไป และ 4) แสดงพฤติกรรมที่ตนเองควรปฏิบัติโดยไม่ละเมิดกฎระเบียบของสังคมนั้น ๆ ได้ และผลการศึกษาสามารถนำไปใช้พัฒนาเครื่องมือประเมินอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อเป็นการวัดและการประเมินอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นอกจากนั้นในการวิจัยควรมีการศึกษาต่อยอดอัตลักษณ์วัยรุ่นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อสร้างอัตลักษณ์วัยรุ่นของระดับมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- จำเนียร จวงตระกูล. (2561). ปัญหาการกำหนดกลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารบริหารธุรกิจสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 9(1), 21-53.
- นักเรียนคนที่ 4. (15 สิงหาคม 2565). การแสดงออกของพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่ควรปฏิบัติในเหตุการณ์วิกฤต. (นักเรียนคนที่ 4, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ปกครองคนที่ 1. (5 สิงหาคม 2565). มุมมองที่มีต่อสภาพของสังคมที่มีผลต่อการใช้ชีวิตของลูกท่านเอง. (ผู้ปกครองคนที่ 1, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ปกครองคนที่ 2. (6 สิงหาคม 2565). ความเข้าใจที่มีต่อการแสดงออกของพฤติกรรมลูกท่านเอง. (ผู้ปกครองคนที่ 2, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ปกครองคนที่ 3. (8 สิงหาคม 2565). การยอมรับในกฎระเบียบของสังคม เมื่อต้องแสดงพฤติกรรมออกไปในสังคม. (ผู้ปกครองคนที่ 3, ผู้สัมภาษณ์)
- ระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช. (2557). เสียร้านมือถือ แฉพลีกายแลกไอโฟนเก๋ล่อน เจ็บियจะสังคมเสื่อม. เรียกใช้เมื่อ 8 เมษายน 2564 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/462685>
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สาวตรี เต็งถนุทธิ์ศิริ. (2547). ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา.
- Erikson, E. (1968). Identity: Youth and Crisis. New York: W.W. Norton.
- Foucault, M. (1988). Technologies of the self. in L.H. Martin, H. Gutman, P. H. Hutton, Technologies of the Self: A Seminar with Michael Foucault. London: Tavistock.
- Hall, S. (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. London: Sage.
- Marshall, G. (1998). Oxford Dictionary of Sociology. New York: Oxford university.
- Scott, J. (2006). Documentary Research. London: Sage.